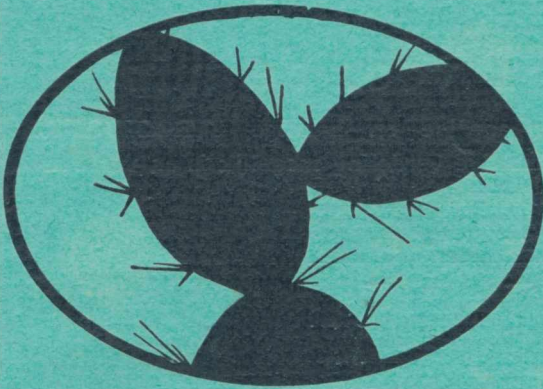

SUCCULENTA

Nederlands-Belgische Vereniging
van Liefhebbers van Cactussen
en andere Vetplanten

1952
No. 6

Voorzitter: A. F. H. BUINING, „Hohorst”, Hamersveld (Utrecht)

Secretaresse: Mevr. J. GRULLEMANS-VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse.

Penningmeester: G. D. DUURSMA, „Vijversburg”, Rijperkerk (Fr.)
Postgiro no. 133550.

Redactie: A. J. A. UITEWAAL, Alex. Boersstraat 25hs, Amsterdam.

Voor Uw planten en bloemen heeft U alle zorg en liefhebbelij.

De voeding van planten en bloemen heeft grote invloed op de groei en bloei.

Daarom is het belangrijk dat U er zeker van kunt zijn dat het plantenvoedsel van de POKONFABRIEK 100 % safe is.

POKON voor al Uw Kamer- en Kasplanten gedurende de groei- en bloeitijd.

flessen van 50 gram	100 gram	Pond	Kg
35 cent	60 cent	f 2.—	f 3.50

KORRELMEST voor de tuin

verkrijgbaar in aardige en handige STROOIDOZEN waardoor regelmatige verdeling mogelijk is en verbranding wordt voorkomen.

1,2 kg	4 kg
f. 1,—	f. 3.—

En dan

CHRYSAL, het NIEUWE preparaat dat **S N I J B L O E M E N** langer goed houdt.

Thans in geheel nieuwe verpakkingen in Aluminium folie.

25 gram	50 gram	100 gram	750 gram in bus
35 cent	60 cent	f 1,10	f 5,—

Vul het Chrysalwater dat opgezogen wordt met Chrysalwater bij. Het Chrysalwater blijft dan werkzaam en hoeft niet ververst te worden.

HET BLIJFT WEL 1 à 2 MAANDEN HELDER EN REUKVRIJ.

H. P. BENDIEN

Pokon-, Korrelmest- en Chrysalfabriek

N A A R D E N

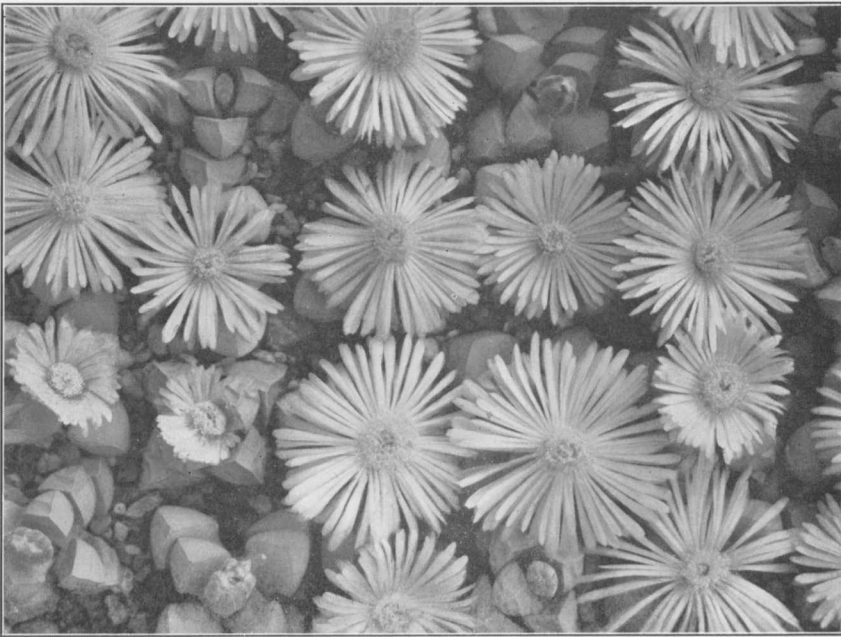

Nederlands-Belgische Vereniging
van Liefhebbers van Cactussen
en andere Vetplanten

SUCCULENTA

Lapidaria margaretae (Schwant.) Dtr. et A. Schwant.

door Dr. H. W. de Boer.

Lapidaria margaretae.

foto : Dr. de Boer.

Het geslacht *Lapidaria* omvat slechts één soort, nl. *L. margaretae* (genoemd naar Mej. Margarete Friedrich te Warmbad, Z.W.-Afrika); deze prachtige vertegenwoordiger van de familie der Mesembryanthemaceae groeit in de buurt van Warmbad, Groot Namaland.

In het begin heeft men moeite gehad, deze plant in een passend geslacht onder te brengen; N. E. Brown noemde haar eerst: *Argyroderma margaretae*; door Schwantes werd ze: *Dinteranthus margaretae* genoemd, totdat tenslotte door Dinter en Schwantes een apart geslacht „*Lapidaria*” voor deze eenling werd geschapen.

Lapidaria margaretae vormt meestal niet meer dan 3 à 4 kruisgewijs geplaatste bladparen, welke aan de basis met elkaar zijn vergroeid. Dat hierop, althans in de cultuur, wel eens uitzonderingen voorkomen bewijst het exemplaar dat zich op de foto in de linker benedenhoek bevindt en waaraan, behalve een bloemknop, 6 bladparen zijn te herkennen.

De bladeren zijn ongeveer 2 cm lang, tot 1,8 cm breed en tot 1,2 cm dik; de

bovenste helft van elk blad is knotsvormig verdikt en de benedenkant vertoont een scherpe kiel; de kleur der bladeren is grijsachtig crème tot lichtbruin-rose; de kiel en de bladranden zijn veelal iets donkerder van kleur; het oppervlak is volkomen glad en de bladeren voelen zeer stevig aan; mede doordat elk spoor van groene kleur of tint ontbreekt, maken zij de indruk uit hout of enig ander hard materiaal te zijn gesneden; bezoekers van mijn kas willen soms eerst niet geloven, dat „dat ook planten zijn”. Maar dat het werkelijk planten zijn, blijkt in de nazomer, wanneer de planten een zomerse rustperiode hebben doorgemaakt en de bladeren langzamerhand beginnen te zwellen, zodat tenslotte elk spoor van rimpeling is verdwenen. Dan vertonen zich plotseling, na midden September, de eerste bloemknoppen, welke zich ontwikkelen tot prachtige gele, zeer kort gesteelde bloemen, die ongeveer 5 cm in doorsnee zijn; de aan de bovenkant goudgele bloembladen zijn aan de onderkant zeer licht geel en de bijna uitgebloeide bloem is tenslotte min of meer rose van kleur, vandaar de naam *Argyroderma roseatum*, welke N. E. Brown eerst aan de plant gaf.

Hoe bereidwillig *Lapidaria margaretae* bloeit moge blijken uit het feit, dat mijn schaal met 49 van deze planten in September 1950 45 bloemen vertoonde. De planten gaan dan letterlijk onder de bloemen schuil, zoals de foto, welke in Sept. 1950 werd genomen, duidelijk laat zien.

Volgens literatuuropgaven vertakt de plant zich, ouder wordende, zodevormig. In „Die Sukkulanten” van Jacobsen is op blz. 142 een dergelijke zodevormende, althans uit 3 takken bestaande plant te zien. Van de 49 ongeveer 15 jaar oude planten van mijn verzameling hebben echter nog slechts 2 exemplaren één zijtak gevormd. Met het vormen van „zoden” loopt het blijkbaar zo'n vaart niet; de plant leent zich dus niet tot vermeerdering door stekken. Daarentegen is de cultuur uit zaad zeer gemakkelijk. *L. margaretae* vraagt dezelfde grond — bladaarde met enig zand — en dezelfde behandeling als Lithopssoorten. Men geve dus van October tot April in het geheel geen water. Wanneer men in April en Mei wat water heeft gegeven, merkt men in het begin heel weinig van enige verandering; de planten blijven eerst in de enigszins geschrompelde wintertoestand staan. Vanaf Juli bemerkt men echter een flinke groei en zoals gezegd, bloeit de plant bij ons in Sept.-Oct.

Van de Redactie.

Zolang als ons heugt wordt geklaagd over te weinig cactusartikelen in ons blad. Hebben we zo weinig leden, die een goed artikel over cactussen kunnen schrijven? Moeten 't nu altijd dezelfde liefhebbers of experts zijn, die een artikel over cactussen insturen? Of denkt men misschien, dat dit de taak van de redactie is? Dan heeft men het mis; de redactie heeft slechts een redigerende taak, d.i. het voor de drukpers gereed maken van de ingekomen artikelen. De redactie doet veel meer dan dat. Uw redacteur herinnert zich vaak, wat een oud-redacteur hem schreef, n.l. „Wat heerlijk nu zelf ook eens rustig te mogen afwachten wat ons blad telkens voor artikelen en verrassingen brengt.”

Klachten over ons tijdschrift bereiken de redactie weinig, evenmin als bewijzen van instemming. De gestadige toeneming van het ledental zouden wij als een bewijs van instemming kunnen beschouwen. De redactie zelf is niet tevreden, doch zeer ontevreden over de geringe medewerking aan het tijdschrift. De liefhebbers en experts op vetplantengebied zijn actief, hetgeen in Succulenta tot uiting komt, maar daardoor komen de cactusliefhebbers op de duur in ons blad te kort. Aan wie de schuld? Aan de liefhebbers en experts op cactusgebied zelf, de gunstige uitzonderingen, die iedereen kent, natuurlijk daargelaten. Succulenta, ons blad, is een afspiegeling van hetgeen onder de leden leeft!

Cactusliefhebbers, cactusexperts, roer de trom over uw zo veel geliefde, nooit volprezen gedoornde vrienden. Begraaf de redactie desnoods onder uw overvloed van cactuskopij, de redactie zal dan van het tijdschrift kunnen maken wat het moet zijn: een blad voor liefhebber en expert, een tijdschrift dat wat inhoud betreft alle succulentieliefhebbers bevredigt. Cactusliefhebbers, het woord is aan U!

CORRECTIE. — Op pag. 75 van het vorige nummer, bovenaan, zijn onder de foto's de teksten verwisseld. *Echeveria elegans* moet zijn *Echeveria glauca*, en omgekeerd. De redactie betreurt het ten zeerste, dat dit nu juist moest gebeuren in een artikel, dat beoogt onjuiste benamingen te weren.

Naar de Zaanstreek (Collecties van Liefhebbers IX)

*En we gaan met z'n allen naar de Zaan,
Waar de wieken van de molens lustig gaan....*

Ditmaal nemen we u mee naar de nijvere Zaanstreek. Molens zijn daar helaas niet veel meer, maar van de weinige die er zijn, draaien de wieken nog lustig door. Wat wij in de Zaanstreek, naast molens en natuurschoon, of misschien wel in de allereerste plaats zoeken, zijn cactusliefhebbers, waarbij we ons tevens zouden kunnen afvragen: hoe staat het aan de Zaan met de liefhebberij voor onze planten? Wat het laatste betreft kunnen we ter geruststelling meteen zeggen: goed, wat het eerste betreft: we gaan straks eens ergens kijken.

Al is ons uiteindelijk doel het bezichtigen van planten, toch zal men, wanneer men in de Zaanstreek komt, zich niet aan de bijzondere bekoring van het echte Hollandse natuurschoon met zijn wijde, diepe verten en hoge luchten kunnen onttrekken, noch zijn belangstelling voor molens en de oude, Zaanse stijlvolle, houten huizen kunnen onderdrukken. Zo dat al mogelijk ware, de echte Zaananker ligt dit alles na aan het hart en hij weet wel uw belangstelling daarvoor op te wekken. Wanneer alle — ik zeg alle — Zaanankers evenveel belangstelling toonden voor cactusen als voor hun molens, dan zou Succulenta gerust elke week kunnen verschijnen. Gelukkig (althans voor de redactie) is dat niet zo, maar..... degenen van hen die wél belangstelling voor onze planten hebben, zijn dan ook van het goede ras. Onze afdeling Zaanstreek is niet groot, helaas, wat het ledental betreft, maar er zit pit in. Allen, die ons congres, in '50 te Zaandam gehouden, hebben bijgewoond, zullen dat gaarne beamen. Dat de afdeling Zaanstreek actief is, wisten we al lang; ik herinner me nog goed dat ongeveer twintig jaar geleden wijlen de heer *F o r t g e n s*, Gasteriaspecialist uit Haarlem, en ik zo'n prettige en leerzame bijeenkomst van de Kring Zaanstreek hebben bijgewoond..... Neen, laat ik over dat alles op deze plaats niet te veel uitweiden en ter zake komen en de loftrampet opbergen om die bij gelegenheid voor een andere afdeling te laten klinken!

Stappen we dus bij een van de Zaanse liefhebbers binnen. Dat het bij Mevrouw *Bakker-Langenberg* te Zaandijk is, waar we op bezoek gaan, is niet louter toeval, immers gedurende de congresdagen hadden we op de boottocht haar kasje aan de achterzijde van de pittoreske woning vanaf de Zaan in de verte gezien; dat trok ons. Maar ook aan de voorkant gaat geen plantenliefhebber voorbij of hij werpt een steelse, of misschien ook wel vrijpostige blik op de met planten versierde vensterbanken. Kamerplanten weliswaar, maar kamerplanten tot in de perfectie gekweekt. Wat kan een *Fuchsia*, beste cactusvrienden, toch prachtig zijn met haar vele, sierlijke en kleurige bloemkelken! Om naar de kas te gaan moeten we de tuin door. Wat een weelde van bloeiende tuinplanten! Ja, het moet toch eigenlijk wel iets heel bijzonders zijn, dat ons in de succulente planten boeit. Dat is dan ook ongetwijfeld het geval en het zou 'n thema op zich zelf zijn hiervan de oorzaak of de oorzaken op te sporen. Het is heel waarschijnlijk, dat een groot deel der onzen zo'n bijzondere voorliefde voor succulente planten heeft opgevat, omdat het exotische planten zijn, planten dus door een ander klimaat voortgebracht. Maar zo vele planten die we in de kamer of tuin kweken zijn exotische planten! Zeker, maar succulente planten zijn toch weer anders (ze zijn dus anders dan anders!), ze komen n.l. uit een droog tot zeer droog klimaat, hebben zich op een voor ons verwonderlijke wijze daaraan aangepast en hun aanpassingsvermogen, gepaard met speciaal ontwikkelde aanpassingsmiddelen hebben ze omgetoverd tot.... tot wat ze voor ons geworden zijn.

Wanneer we nu eens gaan kijken, wat er aan succulente planten in het kasje van Mevrouw *Bakker* te bewonderen valt, dan moeten we dadelijk constateren dat er inderdaad veel te bewonderen is; na een vluchtig overzicht kom ik al spoedig tot de conclusie, dat het niet nodig zal zijn om erg veel onbekende, zeldzame soorten op te sommen. Een collectie dus, waarvan verreweg de meeste planten ons goed bekend zijn en waarmee de meesten onzer wel min of meer vertrouwd zijn; een collectie dus, waar men zich thuis gevoelt.

Hier is zo'n goede bekende, *Aporocactus flagelliformis*. Het noemen van deze soort wekt ongetwijfeld bij menig liefhebber goede herinneringen op, vooral bij de ouderen onder ons. Sinds bijna onheuglijke tijden wordt deze interessante plant in onze verzamelingen gekweekt; de zweepectactus is haar populaire naam, de Amerika-

Een kijkje in de kas

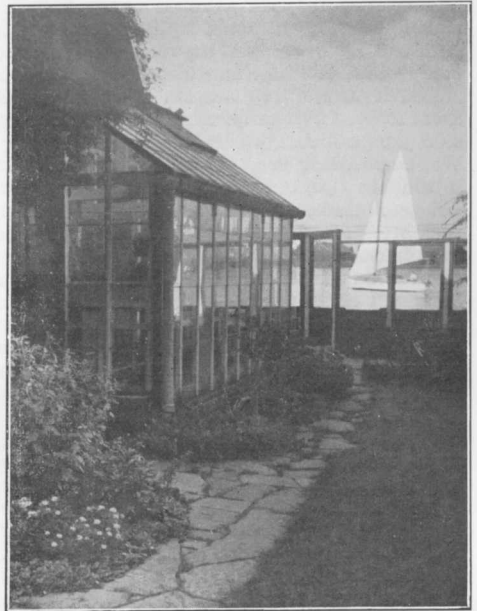
Opuntia's, Cereussen op te ruimen, wat jammer is, want juist deze decoratieve planten zijn dan van een bijzondere aantrekkelijkheid, bij het opbouwen van een showcollectie zelfs vrijwel onmisbaar. Sommige zou men onooglijk kunnen noemen, maar dat kan men van een goed gekweekte *Op. leucotricha*, een *Op. microdasys*, *Opuntia subulata* of *Op. vestita*, of zo'n prachtige *Op. monacantha variegata* toch zeker niet zeggen, evenmin als van verscheidene *Cereus*soorten zoals *azureus*, *marginatus*, *macrogonus*, *spachianus* (die meestal spoedig het slachtoffer van de entlust is) of *peruvianus monstruosus*, de rotsactus.

Dat in de collectie van Mevrouw Bakker Rebutia's, Lobivia's Notocactussen, Gymnocalyciums, e.d. geslachten, waarvan alle bekende soorten tot de dankbaarste cactussen gerekend mogen worden, al evenmin ontbreken, is bijna vanzelfsprekend. Persoonlijk hebben we een zwak voor Notocactussen, een groep die uitmunt door kleurenrijkdom in de bedooring. Tegenwoordig kennen we alleen al van *Notoc. scopa* een uitgebreid kleurengamma wat de bedooring betreft, van wit tot lichtgeel, goudgeel tot haast bronskleurig.

Onder de niet alledaagse soorten viel ons een ongeveer veertig centimeter grote importplant, met bijzonder lange haakdorens dadelijk op; op de vraag welke soort dit wel kon zijn, moesten wij het antwoord schuldig blijven. Over het algemeen komt

nen noemen haar de rattenstaartcactus, het is maar een kwestie van appreciatie. Mevr. Bakker kweekt ze als hangplant, in een ampel, zodat ik vermoed dat ze slechts tijdelijk een plaatsje in de kas kreeg, misschien om er na de bloei in de huiskamer weer op krachten te komen. Het is een gemakkelijke groeier en bloeier, mits we er voor zorgen dat de aarde voldoende voedzaam is, de oudere planten mogen we gerust 's zomers zo nu en dan kunstmest of wat verdunde koegier geven. Soms worden de takken op de duur wel wat erg lang, we snijden die dan tot ongeveer de helft terug, waardoor de plant aan de basis ook weer spoediger nieuwe takken vormt.

Planten die men meestal weinig of niet in de collecties van gevorderden aantreft worden hier niet geweerd, n.l. *Opuntia*'s en de eenvoudiger soorten *Cereus*. Is het immers niet een feit, dat bij uitbreiding van de collecties deze het eerst het veld moeten ruimen? Gewis, wanneer de ruimte beperkt is, komt men er licht toe groter wordende

Kasje aan de oever van de Zaan.

men in onze collecties zelden zulke grote importplanten tegen en het is misschien wel daarom, dat we ons bij de opnaamstelling als voor de oplossing van een puzzle gesteld zien.

Bij het tablet tegenover dat van de Cactussen komen we op het domein van de Vetplanten. Mijn oog viel onmiddellijk op een bloeiend exemplaar van *Cotyledon undulata*. Weer zo'n oude, vertrouwde vriend, die steeds nog een van de fraaiste onder zijn soortgenoten is; de prachtig wit berijpte melig bepoederde bladeren vallen op door hun sierlijk gegolfde bovenrand. Bij een bloeiende plant gaat de stam over in een stevige bloemstengel, uitlopend in een los vertakte, schermvormige bloemtros van hangende, klokvormige, crèmekleurige, rood gestreepte bloemen. De golving aan de bovenrand van het blad is vrij sterk en doet wel enigszins aan een hanekam denken. In Zuid-Afrika, waar ze oorspronkelijk vandaan komt, is deze soort geen zeldzaamheid; vanaf Matjesfontein dwars door de Kleine Karoo komt ze veelvuldig voor. Het merkwaardige is evenwel, zoals we van een daar nu vertoevend botanist vernamen, dat daar geen planten gevonden worden, die een zo opvallend gegolfde bladrand te zien geven als de meeste der in Europa gekweekte exemplaren, soms is in de natuur van een golving zelfs nauwelijks iets te bespeuren.

Een goed gevuld tablet vetplanten.

Van *Stapelia* en hieraan verwante geslachten, planten die nog te veel liefhebbers „met de nek aankijken”, telde de collectie van Mevr. Bakker verschillende soorten. Het is waar, een groep van deze planten is wat monotoon, hetgeen trouwens met een groep planten van hetzelfde geslacht dikwijls het geval is, maar het is een feit, dat de bloemen van de *Stapeliae* toch wel heel opvallend en apart zijn zowel wat vorm, kleur als tekening betreft en dat ze bij verschillende soorten uitmunten door hun grootte.

Is het eigenlijk wel nodig hier nog veel te zeggen over de aantrekkelijkheid, die uitgaat van zulke betrekkelijk gewone, maar toch fraaie, soms verrassend mooie planten als de viltige *Senecio haworthii*, *Ceropegia woodii*, het Chinese lantaarntje, *Faucaria tigrina*, het tijgerbekje, of andere vormen van dit geslacht, van de vaak fondantkleurige *Echeveria*'s of *Pachyphytums*, van ultrasucculente of min of meer struikvormige *Mesembrianthemaceae*, zo bekoorlijk door hun vaak uiterst simpele vorm of door de rijkdom van de glanzende, uitzonderlijk getinte bloemen?

Graag geef ik toe en het is ook zeer wel begrijpelijk, dat we onze collecties ook graag verrijken met planten die je niet overal ziet, ook bij Mevr. Bakker vindt men zulke planten. Soms hebben we nieuwe, ongekende soorten zelfs nodig, b.v.

voor studiedoeleinden of als vergelijkingsmateriaal. Aanvulling van onze verzamelingen met nieuw ontdekte, voor de cultuur geschikte soorten houdt de belangstelling voor onze liefhebberij levendig. Dat neemt alles evenwel niet weg, dat niettemin de meer gewone, en dat zijn over het algemeen ook de gemakkelijkst te kweken soorten, de doorsnee liefhebber het mééste genoeg schenken, bovendien zijn juist deze planten de beste goodwill-ambassadeurs voor onze liefhebberij.

De ruime kas van Mevr. Bakker ziet er solide uit; je kunt wel zien, dat men in de Zaanstreek niet op een balkje of een plankje behoeft te kijken. De houten vloer, boven die van beton, weert optrekkende koude. Opvallend is de brede loopgang, waarbij aan de breedte van de tabletten wel iets is opgeofferd. Dat is alles niet voor niets gedaan. In het vroege voorjaar en de late nazomer, als het te fris is om buiten te zitten, maar wanneer het achter glas in het zonnetje aangenaam is te toeven, doet de kas voor de familie Bakker dienst als theehuisje, in de geest van de oude koepelhuisjes, zoals men die wel bij oude buitens aan Zaan- of Vechstreek langs het water aantreft.

Om goede foto's te kunnen maken, trof ik het helaas niet, omdat ik met tegenlicht te kampen had. Niettemin hoop ik ook van deze plantenverzameling u een globale indruk te hebben gegeven; het opsommen van alle in de collectie gekweekte planten is allerminst de opzet van deze artikelenserie. Dat we ditmaal eens naar de Zaanstreek konden gaan, dank ik vooral aan de voorkomendheid van de heer Dr. H. van Beek te Zaandam, die, omdat ik slecht ter been was, zo vriendelijk is geweest mij zowel te halen als weer thuis te brengen.

(Foto's van de schrijver.)

A. J. A. Uitewaal.

Uit de practijk

Liefhebbers die beschikken over een goed gebouwd en goed verwarmbaar kasje, kunnen — indien zij bovendien tijdig zorgdragen voor een afdoende bescherming tegen vorst — de winter rustig tegemoet zien.

Kleine kasjes, zoals onze leden die doorgaans bezitten, kan men tegen vorst afdoende dekken, door er aan de buitenzijden van de grond tot aan het dak een isolerende laag van bijvoorbeeld papier, carton of hout tegenaan te brengen en er daarna rietmatten, los riet of strobossen tegen te plaatsen, welke met behulp van ijzerdraad en spijkers stevig worden bevestigd, zodat de winterstormen er geen vat op hebben.

Het dak moet 's nachts — bij aanhoudende vorst eveneens overdag — worden afgedekt met rietmatten. Eventueel kan bij zeer strenge vorst nog gebruik worden gemaakt van stromatten, welke men dient aan te brengen alvorens de rietmatten worden uitgerold, terwijl tenslotte aan de binnenzijde van de kas carton of een laagje kranten kan worden geplaatst tegen de staande glaswanden.

Beschermd op de hiervoor beschreven wijze is de kans op bevriezen bij het optreden van nachtvorst zo niet geheel uitgesloten, dan toch wel zeer sterk verminderd en zal de afdoende verwarming van een broeikasje, zelfs bij lang aanhoudende strenge vorst, naar verhouding geen bijzonder hoge uitgaven vorderen. De kosten kan men buitendien nog belangrijk verminderen door zo laat mogelijk te gaan stoken en de kachel alleen aan te maken indien kan worden gesproken van aanhoudende vorst of wanneer de kas door langdurige regenval wat nat is geworden.

In de regel zal hier te lande in een goed tegen vorst beschermde kas niet aanhoudend behoeven te worden gestookt voor half tot einde December en ook dan behoeft men vaak nog geen gebruik te maken van een kolenkachel, want men zal de koude uit de kas kunnen houden met een petroleumkachel of een blauwbrander, welke men zo laag zal kunnen stellen, dat zij met een gele vlam brandt.

Het verwarmen met petroleum biedt het voordeel, dat men het stel of de kachel kan uitdraaien indien men dit wenst. Vooral wanneer niet zo hard gestookt behoeft te worden produceert een kolenkachel spoedig te veel warmte. Vaak ook brandt zij langer dan strikt nodig is. Indien men zorgt voor een goed schoon gehouden toestel en regelmatig de pitten controleert, zal men met het stoken van petroleum, zelfs indien gebruik wordt gemaakt van een petroleumkachel zonder schoorsteen, geen enkel nadelig gevolg voor zijn cactussen ondervinden, vooral niet, indien men ook zorgt voor een behoorlijke luchtverversing. Sommige liefhebbers maken reeds

jarenlang met zeer gunstige gevolgen gedurende het gehele stookseizoen gebruik van een petroleumstel met een schoorsteen en een afvoerbuis, welke alle schadelijke dampen afvoert en tegelijkertijd warmte afgeeft. Een beschrijving kan men vinden op pag. 63 van de jaargang 1948.

Behoudens enkele nader te noemen soorten, moet men cactussen in de winter geen water geven; het is overbodig omdat zij niet meer in staat zijn vocht uit de grond op te nemen en het is schadelijk, omdat de mogelijkheid zeer groot is dat de planten te vroeg tot nieuwe groei worden gewekt of de wortels door rot worden aangetast.

Houd al uw cactussen van klein tot groot droog. Zelfs zeer kleine zaailingen zal men — mits zij bij het einde van de groeitijd goed in de aarde vast stonden — het beste door de winter krijgen, indien men ze droog houdt. Zij schrompelen wel, doch herstellen zich zeer snel, wanneer men ze in het vroege voorjaar een enigszins warmere plaats geeft en vocht toedient door de test tot halverwege in een bak lauwwater te plaatsen. Daar een vochtige voet voor cactussen in de rusttijd gevaarlijk is, verdient het aanbeveling de zijde der bedding, welke tegen de buitenkant van het kasje is gelegen en ook de hoeken goed in het oog te houden omdat de aarde of turf-molm daar spoedig vochtig of zelfs nat wordt. Zet daarom, indien de ruimte dit toelaat, uw cactussen niet te dicht tegen de buitenzijde van uw kasje en geef de planten, welke vochtig staan een betere — droge — plaats. Controleer ook regelmatig of het dak van uw kas lekt. Lucht uw kas ook gedurende de rusttijd, zodra de weersomstandigheden dit toelaten, doch voorkom tocht.

De temperatuur in een cactusverblijf dient gedurende de wintermaanden over het geheel genomen niet hoger te zijn dan 42° Fahr. Vooral de voorjaarsbloeiers zullen een redelijk aantal bloemknoppen vormen en een geringer aantal daarvan in uitlopers omzetten, indien ze gedurende de rusttijd droog en koel worden gehouden. *Rebutia's*, *Lobivia's*, *Chamaecereus silvestrii*, doch ook *Mammillaria's* — in het bijzonder de witte — kan men zonder bezwaar een tamelijk koude plaats geven. *Echinocactus grusonii*, *Cephalocereus*, *Pilocereus*, *Peruvocereus*, de uit West-Indië afkomstige cactussen, zoals *Lemaireocereus griseus*, *Cephalocereus lanuginosus* en *Melocactus* daarentegen, geve men liever een plaats dicht bij de verwarming. Bij strenge koude kan het zelfs gewenst zijn dergelijke planten tijdelijk onder te brengen in een matig verwarmde ruimte. In ieder geval dienen zij, wil men ze in goede staat houden, een wat warmere standplaats te hebben dan andere cactussen over het algemeen behoeven. *Echinocereus*soorten zullen het best bloeien, indien zij gedurende de rusttijd niet kouder staan dan 45° Fahr. en in het voorjaar lang droog worden gehouden.

Cactussen, welke in huis moeten overwinteren, verkeren in een wat ongunstiger positie dan die in een kas, omdat de lucht in een woning altijd wat droger en de temperatuur wat hoger is. De planten schrompelen daardoor allicht wat meer. Breng daarom uw cactussen, indien het enigszins mogelijk is zo laat mogelijk binnenshuis en zo vroeg mogelijk wederom naar buiten.

Indien men beschikt over een normale platte bak kan men, mits men zorgt voor een goede afdekking voor de nacht en de potkluiten tijdig liet opdrogen, de planten vaak buitenshuis houden tot half of zelfs einde December. Dikwijls ook zal het mogelijk blijken ze reeds einde Februari wederom in de bak onder te brengen. Ook kleine, draagbare cactuskasjes zal men vaak slechts twee tot drie maanden binnenshuis behoeven te houden, indien men ze voor de nacht goed inpakt of ze binnen brengt. De beste standplaats gedurende de winter in huis is voor cactussen een niet verwarmde kamer, welke gedurende een strenge vorstperiode indirect kan worden verwarmd, bijvoorbeeld doordat via een open deur de warmte kan binnentreden uit een aangrenzend vertrek. Voorkom ook dan zoveel mogelijk, dat de temperatuur stijgt boven 42° Fahr. Goed droog gehouden kunnen cactussen bij strenge vorst zonder bezwaar gedurende enige tijd in een donkere koele kast staan, waarin de temperatuur zo laag is, dat van een te vroege, nieuwe groei geen sprake kan zijn. Neem de planten die gedurende de wintermaanden op de vensterbanken staan 's nachts van de ramen weg, doch plaats ze niet op de tochtige vloer. Maak eventueel voorkomende kieren dicht met krantenpapier.

Bescherm zogenaamd winterharde *Opuntia's*, *Sempervivums* e.d. tegen natte koude, door er een kist zonder deksel en bodem overheen te zetten en die af te dekken met een ruit.

In tegenstelling met andere cactussen, mag men de potkluiten van *Epiphyllum*, *Rhipsalis*, *Phyllocactus*, op *Pereskia* geënte planten e.d. nimmer geheel uit laten drogen. *Epiphyllums* dienen matig te worden gegoten op de pot tot zij uitgebloeid

zijn. Daarna zorg men dat de potkluit niet geheel opdroogt door ze af en toe lepelsgewijze wat vocht toe te dienen. Voor Phyllo's is het gewenst ze tot Januari op een wat koele plaats uiterst matig vochtig te houden. Indien men ze daarna overbrengt naar een lichter en wat warmer vertrek en wat meer water geeft zullen de planten zich dankbaar tonen voor de goede zorgen.

De vetplanten, welke voornamelijk afkomstig zijn van het zuidelijk halfmond vragen een geheel andere behandeling dan de meeste cactussen. Zij passen zich niet zo goed aan bij ons klimaat en zijn daarom over het algemeen heel wat moeilijker in goede staat te houden. Haar natuurlijke groeitijd valt juist in een tijd, dat men ze hier te lande bij lange na niet het licht kan bezorgen, dat zij op de vindplaatsen krijgen, met het gevolg, dat zij vaak lang gerekt gaan groeien, haar vorm verliezen en verzwakken. Teneinde dit laatste te voorkomen doet men er verstandig aan zoveel mogelijk de groei te remmen. Geef ze daartoe een zo licht mogelijke frisse standplaats en dien ze af en toe — bij voorkeur op een zonnige dag — een uiterst matige hoeveelheid water toe, zodat zij nimmer geheel uitdrogen. Indien de onderste bladeren geel worden of afvallen, betekent dit, dat de watergift enigermate dient te worden verhoogd.

Ingeval de verwarming in Uw kasje niet goed werkte, zodat mogelijk enkele planten min of meer bevroren zijn, houd uw plantenverblijf dan zo donker mogelijk, voer de temperatuur uiterst langzaam op tot niet meer dan 36° Fahr. en handhaaf die tot nam. 4 uur. Voer eerst daarna de temperatuur wat op.

Plaats in huis bevroren planten in een niet verwarmde, net vorstvrije donkere kamer of kast en leg er tot 's avonds een natte koudde doek over. Door planten te snel te ontdooien verwoest men het weefsel, met het gevolg dat zij verloren zijn.

Indien uw petroleumverwarming door onvoldoende verzorging heeft gewalmd en u dientengevolge op een kwade morgen de ongelukkige bezitter blijkt te zijn geworden van een verzameling zwarte planten, meen dan niet dat uw gehele verzameling bedorven is. Steek u in zo'n geval in uw oudste costume en wrijf uw gehele kas af met droge doeken. Blaas daarna, met een droge bloemenspuit of met een slang op de uitlaat van uw stofzuiger, uw planten één voor één af. Spoel ze daarna zo nodig schoon met een gieter water en stook tenslotte wat harder dan normaal tot uw verzameling wederom goed droog is. Witte planten, welke er nog wat groezelig uitzien, kunt U desgewenst in het voorjaar even met de kop spoelen in een lauw zeepsopje en ze daarna met schoon water naspoelen.

P. F. Diemel.

Boekbespreking.

C. A. Lückhoff, *The Stapelieae of Southern Africa (Die Stapelieae van Suidelijke Afrika)*; uitg. A. A. Balkema, Cape Town-Amsterdam, 1952, 283 pags. met 5 gekl. platen en zeer vele foto's. (Prijs £ 5.5.0).

Een nieuw Stapeliaboek! Men zou wellicht menen, dat dit na het verschijnen van de grote driedelige monographie van White en Sloane overbodig zou zijn, doch dit nieuwe werk is meer een plaatwerk met zeer vele afbeeldingen en slechts determinatiesleutels van de geslachten, waardoor het vooral geraadpleegd zal worden door hen, die het te moeilijk vinden uitvoerige soortbeschrijvingen te lezen. Dit neemt niet weg, dat voor serieus determineren het vergelijken met afbeeldingen onvoldoende is. Toch zal het nieuwe werk van Lückhoff, die vele jaren in Afrika naar vetplanten gezocht heeft, voor vele liefhebbers een waardevolle aanwinst zijn. De sleutels zijn bewerkt naar het boek van

White en Sloane, zodat men kan determineren tot de soort, verder moeten de afbeeldingen de lezer te hulp komen. De fotos zijn bijna alle zeer geslaagde plantenportretten, alhoewel soms enkele details niet goed zichtbaar zijn, vooral op foto's, waar de bloem het grootste gedeelte van de afbeelding in beslag neemt. Als aanvulling van White en Sloane is dit werk zeker van groot nut. De kleurenplaten zijn zeer mooi en de uitvoering is boven alle lof verheven. Het verschijnen van dit boek bewijst, dat ook in Afrika de belangstelling voor de inheemse flora steeds toeneemt. Het feit, dat de tekst tweetalig is, n.l. Engels en Afrikaans, maakt dat het werk ook voor hen die de Engelse taal niet goed machtig zijn, een bruikbaar hulpmiddel is bij de opnaamstelling. J. A. J.

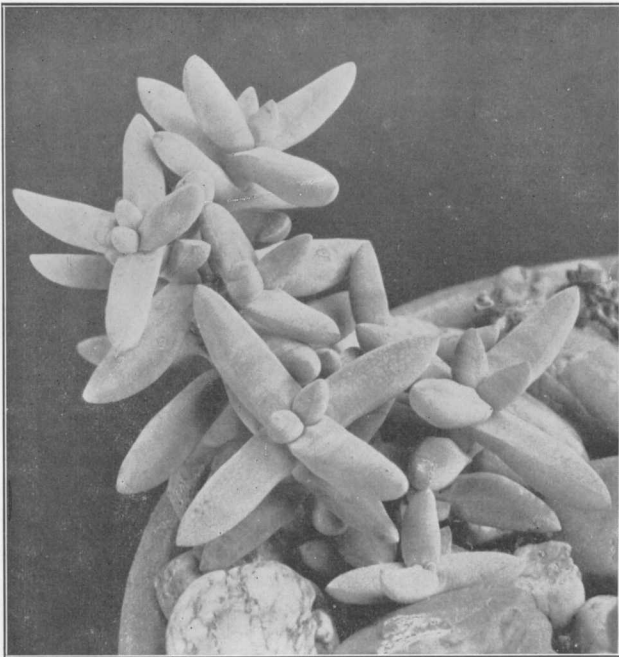
VOOR DE BIBLIOTHEEK.

De heer J. A. Janse was zo vriendelijk onze bibliotheek met een exemplaar van „Die Stapelieae van Suidelijke Afrika“ te verrijken, waarvoor wij hem hartelijk dank zeggen.

Crassula grisea Schönl.

door A. J. A. U i t e w a a l.

Deze *Crassula* is een van de vele *Crassulaceae*, die een vrij hoge graad van succulentie bezitten, echter zonder bepaald een ultrasucculent te zijn. We zouden een vergelijking kunnen maken met *Mesembryanthemaceae*, waarvan *Lithops* echte ultrasucculenten zijn, terwijl *Faucaria's* niet zo'n hoge graad van succulentie - althans naar het uiterlijk van de planten - bereikt hebben, immers deze vormen op de duur een laag struikje zonder daarbij zo'n duidelijk struikvormig karakter te vertonen als opvallend is bij struikvormige *Mesems* zoals de *Lampranthus*soorten.

Crassula grisea.

foto : Uitewaal.

Crassula grisea is een van die mooie, in onze collecties nog vrijwel onbekende *Crassula's*, die we enkele jaren geleden dank zij de vriendelijkheid van de heer Herre (Stellenbosch) mochten ontvangen en het komt ons voor dat deze soort, gezien het feit dat ze in cultuur bij ons niet moeilijk schijnt te zijn en ook gemakkelijk bloeit, zich bij ons wel spoedig zal inburgeren.

Op onze foto ziet u een exemplaar, dat zich intussen verder heeft ontwikkeld en tot een mooi, laagblijvend struikje is uitgegroeid met verschillende stammetjes, die tot ongeveer 10 cm hoog zijn. De grootste bladeren bevinden zich aan de voet van de stammetjes, terwijl uit de oksels van de blaadjes hogerop nieuwe takjes ontspruiten. De langwerpige tot

langwerpig lancetvormige bladeren, tot bijna 4 cm lang, 1 cm breed en ongeveer 6-8 mm dik zijn tegenovergesteld geplaatst en wel zo, dat de opeenvolgende paren kruisgewijs boven elkaar staan. In doorsnede zijn de blaadjes bijna rond, de bovenzijde is wat afgeplat, hun grootste dikte ligt ongeveer in het midden of wat daarboven. Op de bovenzijde is ongeveer de onderste helft enigszins goetvormig hol maar met een verheven rib of kiel in het midden; aan de basis zijn de bladparen met elkaar verbonden, de bladtop is niet spits doch ook weer niet bepaald stomp te noemen. De kleur van de blaadjes is groengrijs (griseus = grijs), goed zonnig gekweekt vormt zich rond het enigszins afgeplatte bovenoppervlak een roodachtig randje, soms vormt zich hierop tevens een roodachtig waas, waardoor dit vlak zich dan vrij duidelijk aftekent. De slanke, maar toch vrij flinke bloemstengel verschijnt uit de oksels der bovenste bladeren en draagt bij-schermpjes van enigszins in tuiltjes of in een of meer hoofdjes verenigde bloempjes: de witte bloemkroonslipjes steken slechts weinig boven de groene kelkblaadjes uit.

Crassula grisea is een plant die zon, warmte en niet te vergeten veel frisse lucht verlangt. hoe meer ze vooral van het eerste en het laatste krijgt, hoe gedrongener en kleuriger de planten zullen zijn en des te meer genoegen en voldoening zullen we bij het kweken er van ondervinden. Door haar karakteristieke, langwerpige blaadjes is ze vrij gemakkelijk van de meeste soorten van dit genre te onderscheiden.

In Zuid-Afrika groeit deze *Crassula* op verschillende plaatsen in het Richtersveld, gelegen zuidelijk van de grote bocht, waarmede de Oranje Rivier in de Atlantische Oceaan uitmondt.

Type-materiaal.

Naar aanleiding van het artikel van de heer Florschütz (en in het bijzonder naar aanleiding van recomandatatie 19 B van de nomenclatuurregels) meent ondergetekende gegevens te moeten verschaffen omtrent type-materiaal, dat door hem gedeponereerd is in het Museum van de Hortus Botanicus te Amsterdam. Zulks dringt te meer, daar publicatie hiervan tot heden niet is geschied. Aangenomen mag overigens worden, dat door publicatie in „Succulenta” van een effectieve publicatie gesproken kan worden, al zal het aanbeveling verdienen voor publicaties van nieuwe taxa overdrukken aan enkele der bekendste botanische instituten te doen toekomen.

Haworthia luteorosea Uitew. in Cact. en Vetpl. 5 (1939) 88; Mus. Botan. Univers. Amstel. Nr. A-10003.

Haworthia poellnitziana Uitew. in Cact. en Vetpl. 5 (1939) 137; Mus. Botan. Univers. Amstel. Nr. A-10006.

Haworthia marumiana Uitew. in Cact. en Vetpl. 6 (1940) 22; Mus. Botan. Univers. Amstel. Nr. A-10004.

Haworthia janseana Uitew. in Cact. en Vetpl. 6 (1940) 45; Mus. Botan. Univers. Amstel. Nr. A-10002.

Haworthia batesiana Uitew. en Nat. Cact. and Succ. Journ. (1948) 101; Mus. Botan. Univers. Amstel. Nr. A-10005.

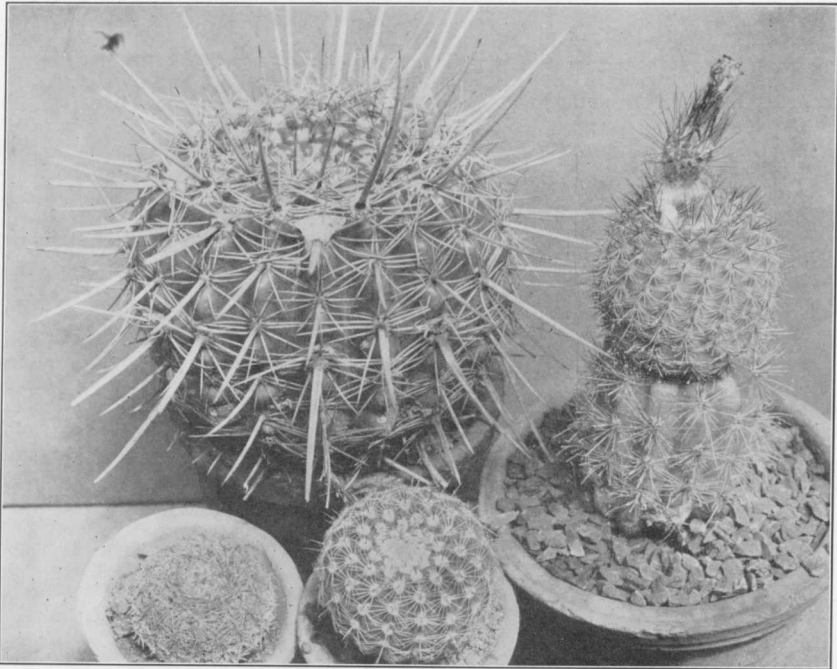
Astroloba herrei Uitew. in Desert Plant Life 20 (1948) 37; Mus. Botan. Univers. Amstel. Nr. A-10007.

Astroloba dodsoniana Uitew. in Desert Plant Life 22 (1950) 29; Mus. Bot. Univers. Amstel. Nr. A-10001.

Van sommige andere, nieuw beschreven soorten bevindt zich in mijn collectie nog levend materiaal, waarvan het type-materiaal eveneens geconserveerd zal worden zodra de omstandigheden daartoe gunstig zijn.

A. J. A. Uitewaal.

Een zeldzame Notocactus

Reeds vele jaren gaan onder de liefhebbers van Notocactussen allerlei verhalen over *Notocactus müller mölleri* n.n., een naam voor een destijds door Fric gevonden Notocactus, die, voor zover mij bekend is, nimmer officieel gepubliceerd werd.

Bij mijn bezoek aan ir. K. G. Kreuzinger in Eger, in 1937, kreeg ik bovenstaande interessante foto, genomen van enige planten van Fric, die, naar ik meen, nimmer gepubliceerd werd. Tot dusverre heb ik haar niet in Succulenta willen plaatsen, omdat er reeds jaren lang plannen bestonden deze plant officieel te beschrijven. Aangezien dit thans niet mogelijk is en ik alleen niet tot beschrijving wil overgaan, publiceer ik deze foto, om de liefhebbers een duidelijk beeld te geven van de originele plant. Opvallend is de zeer krachtige middendoorn, die aan de bovenzijde duidelijk een spleet vertoont. Zoals vrijwel alle Notocactussen bloeit deze plant geel.

Op dezelfde foto staan vóór *Notocactus müller mölleri*, links de originele door Fric geïmporteerde *Notocactus müller melchersii* en rechts daarvan een zaailing van deze plant. Het fabeltje dat deze beide soorten vrijwel identiek zouden zijn, wordt hiermede duidelijk weerlegd.

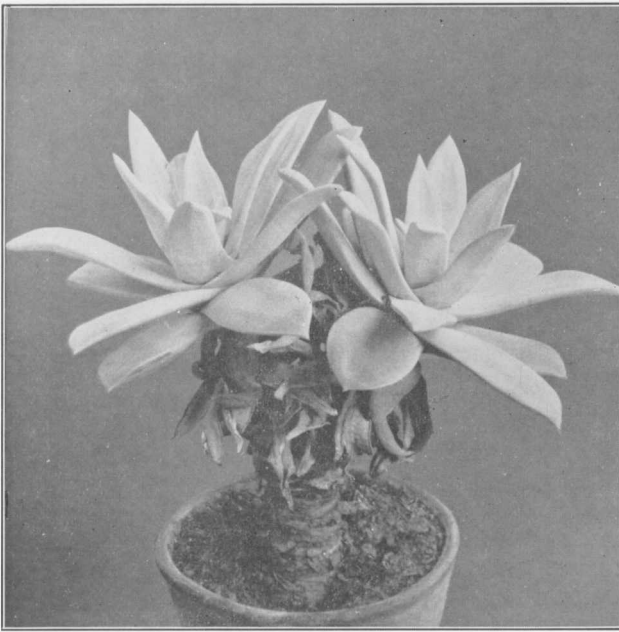
Ten slotte ziet men aan de rechterzijde *Frailea gracillima*. Van het geslacht *Frailea* bezat Fric alle bekende soorten en ook nog enige niet beschreven planten. Om de onderlinge variatie te kunnen onderzoeken, entte hij op een veelkoppige *Echinocereus* op iedere kop een andere soort *Frailea*. Met eigen ogen heb ik de prachtige groei en de duidelijke verschillen kunnen constateren.

A. F. H. Buining.

Dudleya

door A. J. A. Uitewaal.

Dudleya's komen in onze collecties weinig voor, niet alleen bij ons maar het schijnt, dat ze ook in andere Europese landen maar zelden gekweekt worden. Toch zijn het fraaie planten, vooral de wit berijpte soorten waarvan sommige zich zelden vertakken, andere daarentegen vrij spoedig mooie groepen vormen. Berger (1930) somt een 60-tal soorten op, welk aantal later tot ca 80 is gestegen en zich nog gestadig uitbreidt. De oorzaak dat men bij ons een gering aantal soorten tegenkomt, en dan nog meestal dezelfde, mag hierin gelegen zijn, dat slechts enkele soorten bij ons geïmporteerd werden. Zouden deze planten gemakkelijk uit zaad of van bladstek te kweken zijn? Ik heb het nog nooit geprobeerd maar vermoed, dat het kweken uit zaad niet dankbaar zal zijn, en het vermeerderen door bladstek vrijwel onmogelijk is. Immers, een der kenmerken, waardoor Dudleya's zich van Echeveria's onder-

Dudleya septentrionalis

foto : Uitewaal.

scheiden is, dat de bladeren aan de voet min of meer stengelomvattend zijn, dus afgescheurd zouden moeten worden. Verder is het voor zover ik ervaren heb, over het algemeen wel zo, dat planten die niet gemakkelijk stekken vormen zich ook niet van bladstek gemakkelijk laten vermeerderen.

Het geslacht *Dudleya* Br. et R. is aan *Echeveria* D.C. nauw verwant; Berger kon de *Dudleya*'s niet als een afzonderlijk geslacht beschouwen, doch slechts als een groep of sectie van het geslacht *Echeveria*. Het is inderdaad waar, dat tussen deze beide geslachten in de bloeiwijze geen essentiële verschillen te zien zijn, hetgeen voor Berger de doorslag gaf om beide genera weer te verenigen. Hebt u *Dudleya* al eens in bloei gehad? Het is zo weinig bekend, of deze planten bij ons al of niet gemakkelijk bloeien. De plant, bij dit artikel afgebeeld, bloeide het jaar nadat ik haar uit Amerika had ontvangen en ik vond het verschil met *Echeveria* toch wel tamelijk opvallend, hoofdzakelijk door de fletse, groenachtig gele, kleur van de bloemen, die bij *Echeveria* veel levendiger en daardoor ook veel aantrekke-

lijker is. Echter ook in habitus zijn *Dudleya*'s gewoonlijk gemakkelijk van *Echeverria*'s te onderscheiden, althans voor zover wij met *Dudleya*'s bekend zijn, maar om dit met stelligheid te kunnen beweren zouden we veel, zo niet alle bekende soorten gezien moeten hebben en dan zou het kunnen gebeuren, dat van een gemakkelijke herkenning niet altijd sprake is. Kenmerkend voor *Dudleya*'s is ook, dat dode, verdroogde bladeren geruimen tijd stevig aan de plant gehecht blijven en pas na een of meer jaren loslaten. Inplaats van lelijk maakt dat deze planten m.i. juist interessant, vooral oudere exemplaren die, als men er van onder tegenaan kijkt, dan even doen denken aan boomvormige *Aloë*'s, die diezelfde eigenschap bezitten.

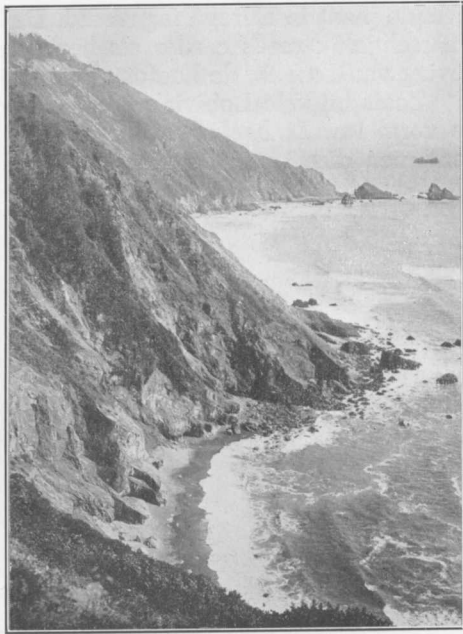
De plant op onze foto ontving ik ongeveer twee jaren geleden, tegelijk met verschillende *Haworthia*'s, van de heer J. W. Dodson, San Carlos, hij had ze laten determineren door de heer H. Rusch, Los Angeles, beide heren zijn woonachtig in Californië, dat de bakermat van de *Dudleya*'s is, hoewel ook verschillende soorten in Mexico groeien, n.l. in dat deel, dat Neder-Californië genoemd wordt en er ook enkele soorten in Arizona voorkomen. De plant die ik kreeg had de heer Dodson zelf verzameld en ik haal hier — vrij verstaald — aan, hetgeen hij mij schreef:

„De *Dudleya*, *D. septemtrionalis*, verzamelde ik zelf in Shelter Clove (shelter is schuilplaats, clove is kreek of inham) tijdens een vacantiereis. Het is een van de meest noordelijk groeiende soorten van dit geslacht. De type vindplaats van deze soort is ongeveer 100 mijl noordelijker gelegen dan Shelter Clove, maar dit is geen grote afstand als het op plantenverspreiding aankomt. Ze lijkt veel op *Dudleya farinosa*, die van Monterey komt, ongeveer 500 mijl van bovengenoemde plaats verwijderd, maar er zijn enkele verschillen, die niet over het hoofd gezien kunnen worden.

Bij mijn schrijven treft u een ansicht aan met een landschap, op slechts korte afstand gelegen van de plaats, waar ik de u toegezonden plant gevonden heb, de steile rotswand, waar ze op groeide, is dezelfde. Zoals u zien kunt zijn deze rotsen vrij steil, de zee bevindt zich direct aan de voet er van en is er dus slechts een smalle strook strand. De planten groeien in scheuren en spleten van de rotsen. Elke namiddag waait er een koele bries vanuit de baai, waardoor de planten gehuld worden in een fijne mist. Het karakteristieke van de plant is de rozet aan het einde van een lange stam, die meestal 30 tot 45 cm lang is, met vlak onder de rozet verdroogde bladeren over verschillende centimeters lengte van de stam, die verder geheel kaal is. De stam eindigt aan de voet in een dunne, weinig vertakte wortel die wel een paar voet in de rotsspleten dringt. De planten staan afzonderlijk over de rots verspreid, nooit in groepen maar meters uit-een. Het ziet er naar uit, dat vermeerdering geschiedt door zaden, die in de rotsspleten terecht komen. Niet door stekken, omdat elke stek die los zou raken naar de voet van de rotswand moet vallen en bij eb door de zee weggeslept zou worden.

De meeste mensen vinden, dat *Dudleya*'s moeilijk te kweken zijn. Ik heb er nooit last mee. Het beste resultaat wordt verkregen door de stam op 5 à 8 cm van de rozet door te snijden, de wond enkele dagen te laten drogen zodat zich callus vormt en de plant dan in scherp zand te zetten. Besproei of bespuit de planten steeds een weinig over de kop en zorg er voor, dat ze aan de voet niet te nat worden.”

Dit is, wat de heer Dodson schreef, het leek mij interessant genoeg om het in Succulenta te vermelden.

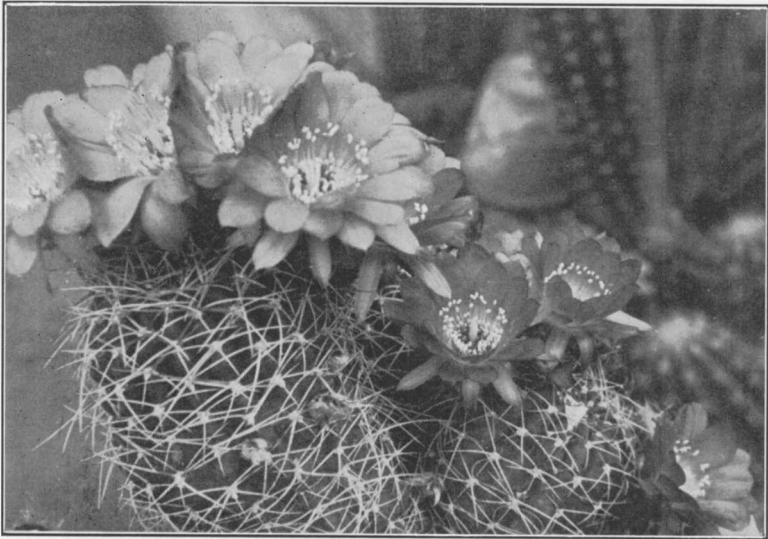
Groeiplaats *Dudleya*

Lobivia backebergii (Werd.) Bckbg.

Echinopsis Backebergii, Werd. in Backeberg, Neue Kakteen 1931, p. 84; Werd. in Fedde, Repertorium, deel 30 (1932), p. 64; *Lobivia Backebergii*, Bckbg. in Blätter f. Kakteenforschung, 1935/12.

Deze *Lobivia*, die in vele verzamelingen voorkomt, munt uit door haar grote bloeiwilligheid. Ze werd voor het eerst door Backeberg als levende plant in Europa ingevoerd. De Zweed Dr. Asplund bezat haar waarschijnlijk reeds eerder als herbariumexemplaar. Zij groeit in de omgeving van La Paz, de hoofdstad van Bolivië, op ongeveer 3600 m hoogte.

Zoals bij vele *Lobivia*'s is de bedoorning zowel als de bloemkleur en de vorm van *L. backebergii* zeer variabel. Hard gekweekte planten herkent men direct aan de gele of bruinachtige bedoorning, de lichtgroene

Lobivia backebergii

kleur van de epidermis en de karmijnrode bloemen met hun typische, blauwachtige weerschijn.

Zoals gezegd, moeten de planten hard gekweekt worden en vooral in het volle zonlicht staan, aangezien anders de vorm te veel uitrekt en de bedoorning zwak wordt, waardoor veel verloren gaat van de aantrekkelijkheid van deze plant zoals bij de meeste *Lobivia*'s, waarvan de bedoorning en de bloemen mooi zijn, het geval is. Enten is niet noodzakelijk, maar de afgebeelde plant, die geënt is op *spachianus* en gekweekt wordt in de platte bak, bewijst wel dat op deze wijze een fraaie bedoorning verkregen kan worden.

De plant is typisch lichtgroen van kleur en wordt bij goede cultuur niet langer dan 20 cm. Het aantal ribben is normaal ongeveer 14 tot 15; ze zijn 3-4 mm hoog en door schuinlopende dwarsgroefjes boven de areolen iets

onderverdeeld. De 5-7 geelachtige of bruine dorens zijn randstandig gesteld en gewoonlijk zeer verschillend van lengte. Bij goed gekweekte planten kunnen de bovenste dorens van het areool tot 5 cm lang worden, meestal zijn ze echter veel korter. Ze zijn zelden haakvormig, wel dikwijls gebogen en gedraaid. De bloemen worden tot 5 cm lang, zijn slank trechtervormig en bedekt met grijze of bruine wolharen. De meeldraden zijn onderaan crème, naar boven karmijnrood gekleurd, de helmknopjes zijn bleekgeel; de stamper is lichtgroen, terwijl de stempels crème tot bleek geel zijn.

Het is een fraaie plant, die 's zomers ook op de vensterbank, liefst in een plat bakje, gekweekt kan worden en de liefhebber veel voldoening zal schenken.

A. F. H. Buining.

„Uit de Cactuswereld”

WIST U,

dat reeds in 1889 een vereniging van succulenteliefhebbers te Antwerpen bestond? In *Gartenflora*, jaargang 1890, wordt melding gemaakt van het jaarverslag dezer vereniging over 1889. Talrijke vergaderingen werden gehouden, terwijl elke maand een tentoonstelling plaats vond. Het was voornamelijk Hippolyte de Gerlache, die met een rijke verzameling Phyllocactussen en Epiphyllums daaraan deelnam. Van andere inzendingen werden genoemd: *Phyllocrenatus*, *Mam. Wildiana cristata*, *Mam. cirrhifera*, *Sansevieria guineensis*, *Echinocactus Lecontei*, *Piloc. Houletii*, *Echinoc. recurvus solenacanthus*, *Cer. flagelliformis cristatus*, *Epiph. Marianum*, *Mam. quadrispina*, *Haworthia Haversmansii* enz.

Ook aan Friedrich Adolph Haage jun. te Erfurt werd een getuigschrift 1e kl. voor een collectie cactussen uitgereikt. De botanicus Franz Vermeulen werd bijzonder vermeld wegens zijn prachtige cultures. Een dame, Mevr. Emilie Nyssens te Antwerpen kreeg een getuigschrift 1e kl. voor *Opuntia canariense*.

Hulde aan de tegenwoordige kring Pereskia, die op waardige wijze de roem van „Cercle des amateurs de plantes grasses d'Anvers” bestendigt. G. G.D.

Buitengewoon interessant is het artikel „Friends and Succulents” in de nrs. 3 (1951) en 1 (1952) van het Engelse: *National Cactus and Succulent Journal*; belangwekkend vooral, omdat de schrijver, de vroegere redacteur van dat tijdschrift, de heer H. M. Roan, die voor zaken naar Zuid-Afrika reisde, waar hij voordien nog nooit was geweest, zijn indrukken weergeeft van het Zuidafrikaanse landschap en van de succulente planten die hij daar in hun natuurlijke staat aantroef.

Met een der botanici van Kirstenbosch

maakte hij een uitstapje naar de Ceres Karoo, de heer Roan kan er zich dus op beroemen „field-experience” dat wil hier zeggen „woestijnervaring” te bezitten. Wat een ongekende sensatie moet het zijn, om exotische planten, die men met voorliefde kweekt, op hun natuurlijke groeiplaatsen te kunnen beschouwen en te bestuderen en ze ook nog te kunnen verzamelen. Dat men daarbij soms tot merkwaardige conclusies kan komen is begrijpelijk.

Over dit alles en ook over bezoeken aan botanische tuinen, succulentencollecties en bekende persoonlijkheden weet de heer Roan zijn lezers in boeiende verteltrant mededeling te doen.

Daar ik contact had met een liefhebber uit Gent was ik in de gelegenheid de plantentuin van de Gentse Universiteit te bezoeken. Natuurlijk stelde ik het meeste belang in de kas met succulenten, een kleine doch mooie verzameling. De cactussen staan met de potten in gruis, achter gaas; er mocht eens iemand in de verleiding komen! Wat mij opviel waren een prachtige *Notoc. leninghausii* op eigen wortel, evenals een *Notoc. scopa*, een *Mam. wildii* geënt op een schijf-opuntia, verder enige mooie *Astrophytum*s, *Echinops*sissen, enz. De grote opuntia's en zuilcactussen staan met de potten in de aarde opgesteld op een schuin aflopend stuk grond voor de kas. Een aardig geheel. Opmerkelijk is, dat de oude planten er dor uitzagen en van nieuwe groei niets was te bespeuren. Misschien is dat oude planten eigen, ik weet het niet.

Ook de andere kassen zijn een bezoek overwaard; een stukje imitatie oerwoud met lianen, palmen, enz., een vijver met de victoria regia en nog een ander stukje prachtig nagebootste natuur trokken in het bijzonder mijn aandacht. Speciaal de Belgische leden maak ik op deze tuin attent. M. Krol.

Nog altijd dienen we er melding van te maken, dat de „Tuinbouwgids 1952”, samengesteld door de Rijkstuinbouwvoorlichtingsdienst, Den Haag, een populair doch niettemin zeer gedegen, geïllustreerd artikel bevat over de succulente planten, geschreven door de heer J. A. Janse. Hoewel hoofdzakelijk voor de kweker bestemd, geeft dit uitvoerige artikel tal van nuttige gegevens ook voor ons liefhebbers. Aan het slot worden bronnen vermeld voor speciale lectuur, terwijl op het bestaan van Succulenta nadrukkelijk wordt gewezen.

Onder de belangwekkende en vaak actuele artikelen voor bloemist en kweker in „Vakblad voor de Bloemisterij” treffen we zo nu en dan natuurlijk ook artikelen aan over succulente planten; succulenten vanzelfsprekend die een meer of minder grote handelswaarde hebben, zoals verschillende *Euphorbia*'s en *Crassula*'s. Het nummer van 25 Jan. van dit jaar bevat een hoogst interessant artikel, getiteld: Chinees lantaarntje; een naam die de bloemen van vele *Ceropegia*'s met recht toekomt. Het artikel is geïllustreerd met een afbeelding van *C. sandersonii*, of is het misschien een krui-

sing met deze soort?

De schrijver van het artikel, J. C. Beye, zou de *Ceropegia*'s in twee groepen willen verdelen, nl. de succulente soorten met dikke, vlezige stengels en vaak zeer kleine blaadjes, en de minder succulent groeiende soorten met dunne stengels en dikke, vlezige blaadjes. De laatste zijn als plant het mooiste, de eerste vallen dikwijls meer op door de bloem. Hoe mooi *Ceropegia*'s zijn, is reeds verschillende malen op de keuringen te Aalsmeer aangetoond; dat ze zeer goed als kamerversiering kunnen dienen, bewijzen deze planten, die alle in de kamer waren gekweekt.

Verschillende kruisingen zijn tot stand gebracht en deze heeft men in Aalsmeer kunnen bewonderen. Schrijver noemt Zilverhart, met schitterend gekleurde bloemen; Suze de Lint, die bovendien een opvallende bladtekening heeft; verder Elsa, een meer succulente variëteit met hartvormig blad; Midzomernachtsdroom en Johan Quène bloeien zeer rijk en langdurig. Aan het slot van het artikel — een plaatsje in Succulenta waardig — worden verschillende nuttige cultuurwenken gegeven.

Nogmaals: Winterharde *Opuntia*'s.

Het artikel over winterharde *Opuntia*'s door Dr. Kok in Succulenta No. 4, 1952 geeft mij aanleiding over mijn ervaringen iets te vertellen.

Omstreeks 1930 kreeg ik van de heer Van Romunde enkele stekken van *Opuntia phaeacantha*, *Op. rafinesquei* (in twee iets verschillende variëteiten) en *Op. arenaria* (?). Deze werden geplant tegen een droge muur op het Zuiden. Ze deden het hier direct zo goed, dat ze na enkele jaren een strook van 15 meter lengte en 50 cm breedte geheel vulden.

Bloeien doen ze ieder jaar rijk, schijven met 5 bloemen zijn geen zeldzaamheid. *Opuntia rafinesquei* bloeide de eerste jaren het rijkst, daarna ook *Op. phaeacantha*; *Op. arenaria* is minder bloeiwillig, sommige jaren goed, andere jaren erg slecht.

Hoe ik de planten behandel? Ik doe er feitelijk niets aan. In het najaar strooi ik er wat bladeren van de tegen de muur groeiende wilde wingerd over en tussen, die ik 's winters laat liggen en in het voorjaar met tang en bezem zo goed mogelijk verwijder. Bij het mesten van de tuin gooi ik wel eens een handvol gemengde kunstmest tussen de planten en 's zomers, bij aanhoudende droogte, zet ik er wel eens de slang van de waterleiding op.

Enkele jaren geleden heb ik wat stekken tegen een andere zuidmuur gezet en ook daar doen mijn *Opuntia*'s het zeer goed.

M. H. Orbon.

Winterharde *Opuntia*'s

foto : Orbon.

EEN PRACTISCH EN NUTTIG SINT-NICOLAAS OF
KERSTGESCHENK IS HET BOEK :

CACTUSSEN en VETPLANTEN

Hoe ze met succes te kweken

door A. J. A. UITEWAAL

Uitgave: SUCCULENTA.

Gedrukt op fraai kunstdrukpapier.

Op bijna elke pagina een afbeelding.

Prijs voor leden van Succulenta f 5.—. Bestellingen en betalingen te richten aan Mevr. J. Grullemans-van Berghem, Hereweg 19, Lisse, postgiro 551220.

Belgische leden kunnen het bedrag, frs 75.—, voldoen t. n. van Penningmeester Pereskia, de heer Gerard Cornelis, Thonetlaan 131, Antwerpen. Postrek. 2821.96

Bestuursmededelingen

HET LIDMAATSCHAP.

Leden, in Nederland, die hun lidmaatschap niet wensen te verlengen, worden om moeilijkheden te voorkomen, er aan herinnerd, dat het lidmaatschap moet worden opgezegd vóór 1 December, schriftelijk aan het secretariaat, Hereweg 19, Lisse, of aan het bestuur van de afdeling, waartoe zij behoren.

Belgische leden, die hun lidmaatschap niet wensen te verlengen, worden verzocht vóór 1 December, hiervan mededeling te doen aan de secretaresse, Mevr. Leo Gonnissen, Edm. Thieffrylaan 52, Mortsel, België.

GRATIS PLANTJES.

De verzending van de gratis plantjes aan nieuwe leden is wegens het vorderde seizoen stopgezet tot het voorjaar 1953. Leden, die zich vóór 15 September 1952 opgaven en niet in het bezit zijn gekomen van deze plantjes, worden verzocht zich in verbinding te stellen met het Secretariaat van Succulenta, Hereweg 19, Lisse.

BETALING CONTRIBUTIES 1952.

Van enkele afdelingen is nog geen overmaking der contributies binnengekomen. De penningmeesters dezer afdelingen worden dringend verzocht, het bedrag der contributies zo spoedig mogelijk te storten op postrekening no. 133550 ten name van Penningmeester Succulenta te Rijperkerk (Friesland).

Secretaresse Succulenta.

RUIL- EN VERKOOP

Te koop gevraagd: alle soorten entstammen zoals jusbertii, spachianus, pachanoi, lauterbachii enz. Br. te richten aan N. V o n k e n, Akerstraat 164, Hoensbroek (Limburg).

Te koop: centrale verwarming, geheel compleet. (Ketel, 1½" buizen, expansievat met ½" buizen e.d.), geschikt voor kasruimte van ± 30 tot 70 m³. Het geheel als nieuw en in prima staat, uiterste prijs f 100.—. M. Lammersse, Burg. ter Laanplantsoen 15, Zaandam, Tel. 2615.

Wie kan onze administrateur helpen, desnoods in bruikleen, aan een oude, niet meer in gebruik zijnde schrijfmachine? Defect geen bezwaar. Br. aan Mevr. Grullemans, Hereweg 19 te Lisse.

Er wordt gebeld. Het is al schemer. Twee heren willen graag mijn planten zien. Ik ken ze niet en vraag of het leden zijn. Ja, de ene althans, al 'n maand. Ik ga de heren voor en we gaan de tuin in. Buiten staan enkele bakjes met vetplanten, ik wijs op enkele daarvan, vertel er iets over en noem ook bescheiden de namen van sommige planten. Die vreemde plantennamen vinden sommigen immers onbelangrijk, anderen vinden ze zelfs schrikwekkend. Maar eerder zou ik zelf schrikken. Een van de heren wees de andere op enkele heus niet alledaagse, ja zelfs vrij zeldzame planten en noemde eveneens zo terloops hun juiste naam. Toen hij op onze zogenaamde *Haworthia fasciata* wees en daarbij de goede naam *Haw. attenuata* var. *caespitosa* als iets doodgewoons en vanzelfsprekends over zijn lippen rolde, ben ik even naar binnen gegaan om van mijn verbazing te bekomen. Eén maand lid!!

Kort en goed: we hebben ons die avond natuurlijk gemakkelijk over onze planten kunnen onderhouden, door de dingen bij hun juiste naam te noemen kon geen misverstand ontstaan. Na het genot van een kop warme chocolademelk vertrokken de beide heren; de oudste van de twee was ons 15 jaar oude, juniorlid Piet Bakker uit Apeldoorn.

Flinke sortering

Import - Export

Cactussen en andere Vetplanten

bij W. J. van Kempen

Driehuizerweg 327, Brakkestein, Nijmegen, Tel. 23377, Giro 547230

ZAADVERKOOP

Aanbieding ten bate van
het Clichéfonds.

1	Lithops	aucampiae	.....	f	0,25	59	Anacampseros	rufescens	..	0,10
2	—	bella	.....	„	0,25	60*	Gasteria,	gemengd	.....	0,10
3	—	bromfieldii	.....	„	0,25	61	Oliveranthus	harmsii		
4	—	comptonii	.....	„	0,25		(elegans)		„	0,10
5	—	dinteri	.....	„	0,25	62	Dorotheanthus	criniflorus	..	0,10
6	—	edithae	.....	„	0,25	63	Arthrocareus	(Echinopsis)		
7	—	elisabethae	.....	„	0,25		mirabilis		„	0,30
8	—	erniana	.....	„	0,25	64*	Astrophytum	myriostigma	..	0,35
9	—	fulleri	.....	„	0,25	65*	—	ornatum	.....	0,35
10	—	fulviceps	.....	„	0,25	66	Aylostera	deminuta	.....	0,20
11	—	gracilidelineata	.....	„	0,25	67*	Cleistocactus	straussii		
12	—	helmutii	.....	„	0,25		var. jujuyensis		„	0,30
13	—	herrei	.....	„	0,25	68*	Etus	grusonii	.....	0,30
14	—	insularis	.....	„	0,25	69*	Hamatocactus	setispinus	.....	0,25
15	—	julii	.....	„	0,25	70*	Harrisia	martinii	.....	0,20
16	—	kuibisensis	.....	„	0,25	71	Gymnocalycium	denudatum	.....	0,20
17	—	kunjasensis	.....	„	0,25	72	—	gibbosum	.....	0,30
18	—	lactea	.....	„	0,25	73	—	hennissii	.....	0,30
19	—	lateritia	.....	„	0,25	74	—	mihanovichii	.....	0,35
20	—	lericheana	.....	„	0,25	75	—	mostii	.....	0,30
21	—	lesliei	.....	„	0,25	76	—	multiflorum	.....	0,25
22	—	marmorata	.....	„	0,25	77	Mammillaria	bocasana	.....	0,30
23	—	meyeri	.....	„	0,25	78*	—	celsiana	.....	0,30
24	—	mickbergensis	.....	„	0,25	79*	—	compressa	.....	0,30
25	—	olivacea	.....	„	0,25	80*	—	elegans	.....	0,30
26	—	opalina	.....	„	0,25	81*	—	geminispina		
27	—	otzeniana	.....	„	0,25		(bicolor)		„	0,30
28	—	peersii	.....	„	0,25	82*	—	hidalgensis	.....	0,30
29	—	pseudotruncatella	.....	„	0,25	83*	—	magnimamma		
30	—	pulmonuncula	.....	„	0,25		(centricirrha)		„	0,30
31	—	salicola	.....	„	0,25	84*	—	melanocentra	.....	0,30
32	—	summitatum	.....	„	0,25	85	—	mendeliana	.....	0,30
33	—	terricolor	.....	„	0,25	86*	Notocactus	concinus	.....	0,25
34	—	triebneri	.....	„	0,25	87	—	haselbergii	.....	0,25
35	—	turbiniformis	.....	„	0,25	88*	—	leninghausii	.....	0,25
36	Argyroderma	aurea	.....	„	0,25	89	—	ottonis	.....	0,25
37	—	kleinhansii	.....	„	0,25	90	—	müller melchersii	.....	0,25
38	—	necopinum	.....	„	0,25	91	—	submammulosus	..	0,20
39	Bijlia	cana	.....	„	0,25	92	Opuntia	polyacantha		
40	Carruanthus	caninus	.....	„	0,25		(winterhard)		„	0,15
41	Conophytum	bilobum	.....	„	0,25	93*	—	gemengd	.....	0,25
42	Cylindrophyllum	comptonii	.....	„	0,40	94	Parodia	aureispina	.....	0,25
43	Dinteranthus	microspermus	.....	„	0,25	95*	Pilocereus	celsianus	.....	0,35
44	—	pole evansii	.....	„	0,25	96*	—	houlettianus	.....	0,35
45	—	van zijlilii	.....	„	0,25	97	Rebutia	blossfeldiana	.....	0,25
46	Faucaria	tigrina	.....	„	0,25	98	—	densispina	.....	0,25
47	Glottiphyllum	flagrans	.....	„	0,25	99	—	minuscula	.....	0,25
48	—	neilii	.....	„	0,40	100	—	senilis	.....	0,25
49	Lapidaria	margaretae	.....	„	0,25	101	—	var. aurea	..	0,25
50	Nananthus	lodewijckii!	.....	„	0,50	102	—	var. elegans	..	0,25
51	—	malherbei	.....	„	0,40	103	—	var. stumeriana	..	0,25
52	—	orpenii	.....	„	0,25	104	—	violaciflora	.....	0,25
53	Ophthalmophyllum	slechteri	.....	„	0,25	105	—	Winter	.....	0,25
54	Pleiospilos	hilmari	.....	„	0,25	106	—	xanthocarpa		
55	—	bolusii	.....	„	0,25		salmonea		„	0,25
56	—	nelii	.....	„	0,25	107	—	? wit bedoord	..	0,10
57	Rhinephyllum	broomii	.....	„	0,25	108*	Trichocereus	spachianus	..	0,20
58	Glottiphyllum	linguiforme	.....	„	0,15					

De pakjes bevatten minstens 30 Mesem- of 20 Cactuszaden, de nummers 42 — 48 — 50 — 51 en 56 bevatten 15 zaden. Toezending volgt UITSLUITEND na ontvangst van het verschuldigde bedrag, vermeerderd met f 0.15 voor verzendkosten. Van deze bepalingen kan NIET worden afgeweken. Importzaden zijn met * gemerkt; de mogelijkheid bestaat, dat de No's 64 — 65 — 67 — 68 — 69 — 78 — 80 — 81 — 92 95 — 96 bij het verschijnen van dit blad nog niet aangekomen zijn en enige vertraging in het verzenden van de bestelde zaden zal veroorzaken.

Verzoeken het bedrag over te maken per postwissel of door overschrijving of storting op postgirorekening 398972 ten name van Mej. J. J. E. VAN DEN THOORN te Apeldoorn. Brieven betreffende de zaadverkoop richten aan Mej. J. J. E. VAN DEN THOORN, „de Ruwent“, Elburgerweg 57, Apeldoorn.

CLICHÉFONDS.

Hebt U nog zaad? Stuur het dan naar Apeldoorn. U helpt daarmee anderen aan zaad en U zelf aan meer afbeeldingen in Succulenta.